

Ebre.

El dissabte 14 de setembre. Es van complir 25 anys de l'incendi de Nonasp on van perdre la vida quatre bombers: l'Eusebi, el Pedro, el Jaume i el Manuel

Carmina Borrel, davant de la placa en record al seu home i els tres companys més al parc de Bombers de Móra d'Ebre. FOTO: JOAN REVILLAS

25 anys de silenci de l'incendi de Nonasp

NÚRIA MESSEGUER FERRÉ
TORTOSA

Fa vint-i-cinc anys, el dia 14 de setembre quatre bombers perdien la vida al municipi de Nonasp, a l'Aragó. Va ser un estiu complicat a Catalunya, es van declarar 60 incendis arreu del territori i 12 d'aquests es van catalogar com a «grans incendis» per la Generalitat. En total van cremar 62.500 ha aquell estiu. Les condicions no eren les més adequades: es van produir dues entrades d'aire sec procedent del nord d'Àfrica, les temperatures fregaven els 40 graus i la primavera no havia donat gaires pluges.

A banda, com explica el professor de Geografia de la URV i també testimoni de la catàstrofe de Nonasp, Òscar Saladié, «fins llavors la brossa era traslladada a terrenys perifèrics de les poblacions»; «rarament s'havien tingut en compte criteris mediambientals, els abocadors podien ser barrancs o esplanades». Per aquest motiu Saladié afegia: «els ventall de possibles impactes ambientals era ampli [...]»; sumant-hi també: «el risc d'incendi forestal per un descuit o la crema intencionada

per disminuir el volum o en una possible combustió espontània».

El Pegaso atrapat

Els quatre bombers de bon matí van sortir del parc de bombers de Flix, hi havia un incendi en un abocador a Nonasp. Unes hores després a les quatre de la tarda, el seu vehicle, el Pegaso, i en conseqüència, tots ells, quedaven atrapats entre les flames, sense cap esperança, sense més oportunitats.

Aquests herois quasi silenciats pel temps i la vergonya d'una mala gestió eren: Eusebi Miró (de Miravet), Pedro Vicente Mendoza (de Montsó), Jaume Munte (de Mont-roig del Camp) i Josep Maria Ruiz (de Tarragona). Eusebi Miró, feia un dia que tenia l'alta, tenia la baixa per un altre incendi on el seu cap, el senyor Francesc Riocabo va morir en com a conseqüència d'un accident d'helicòpter.

Tot i això, Miró ja es trobava en ànims de tornar, i per aquest motiu, el 13 de setembre de 1994 va sol·licitar l'alta. «Encara me'n recordo ara, jo m'hi havia obsessionat amb un abric per a la nostra filla, que llavors tenia 8 mesos, i

Placa commemorativa al bombers morts durant el servei de l'incendi de Nonasp al parc de bombers de Flix. FOTO: JOAN REVILLAS

vam anar a Tarragona a comprar-lo». «Mentre jo mirava l'abric ell se'n va anar a donar-se d'alta», explicava la vídua d'Eusebi, Carmina Borrel. «Recordo que em vaig enfadar, perquè pensava que no calia, però ell era molt conscient amb la seva causa i la seva feina».

Aquell dia Eusebi, que treballava al parc de bombers de Móra d'Ebre, va anar a Flix, perquè d'aquesta manera podia sortir un altre camió més. Aquest camió «de més», estava compost per tres voluntaris: Pedro Vicente Mendoza, Jaume Munté i Manel Maria Ruiz.

«La meua filla, va aprendre a parlar abans que tingués dents i pèl, Eusebi, va sentir com li deia papa», explicava emocionada Carmina; «ell volia que fos nena, el dia de la nostra boda li vaig donar la notícia».

Una vídua de 25 anys i un nadó

«La vida continua per a tothom i jo ho he fet, però a mi aquell dia em van canviar la vida». Carmina, tenia 25 anys i una nena de 8 mesos a càrrec seu: «havia de ser forta per la meua filla i potser no vaig insistir prou en aquell moment, però jo ni tan sols estava». «Recordo que després de l'incendi i de l'enterrament, vaig estar com a quatre dies dormint amb tot el que m'havien donat per tranquil·litzar-me».

«Hi va haver negligències, mai he pogut tancar el judici, va ser un incendi fora de província i les responsabilitats no eren ni d'uns ni dels altres». «Es van anar cobrint entre ells, i mai més es va saber». Fins i tot la Carmina, reconeixia al *Diari*: «el dia de l'incendi jo no sabia ni que havia mort el meu marit», «va morir a les quatre de la tarda, però fins a les set de la tarda moment en què va vindre el senyor Jordi Pujol, a donar el comunicat oficial, no m'ho van confirmar». Una mala gestió va causar la mort d'aquests bombers, avui herois. A la memòria dels seus familiars sempre restaran, però el greuge està en el fet que les autoritats mai els van recordar. «Quan van celebrar cinc anys de l'incendi d'Horta ens van convidar per retre homenatge també als nostres, però a l'aniversari dels deu anys ja no se'n van recordar», replicava Carmina.

Els bombers són com els estels

Per aquest motiu, Carmina va decidir fer les coses a la seva manera i organitzar l'acte que aquests valents es mereixien. «Vam complir 25 anys de casats i la meua filla també va fer 25 anys». «És una data molt destacada i a mi em va fer un buit molt gran». Per aquest motiu, des de fa quasi dos anys, Carmina ha estat preparant l'homenatge: «sabia que volia fer el recorregut que va fer el meu home (sortir de Miravet, per anar a Móra i després a Flix)». «No volia que la gent portés flors, perquè allò no era un enterrament». A Miravet, va ser una cerimònia més íntima i commemorativa, «a Móra i Flix, vam retre homenatge amb música i van estrenar noves plaques que els homenatgen». Va ser a Miravet, quan els seus companys del difunt (que aquell 14 de setembre estaven de baixa), van regalar a la filla una placa on posava: «els bombers són com els estels, sempre hi són».